Ψήφισμα της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης Euronest σχετικά με την καταπολέμηση της άτυπης και αδήλωτης εργασίας και τη βελτίωση της κοινωνικής ασφάλειας των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στις χώρες εταίρους της Ανατολικής Ευρώπης

(2018/C 343/04)

Η ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ EURONEST,

— έχοντας υπόψη τις συμφωνίες σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, αντιστοίχως, της Μολδαβίας, της Γεωργίας και της Ουκρανίας, τη συνολική και ενισχυμένη συμφωνία εταιρικής σχέσης με την Αρμενία (CEPA), και ιδίως τα κεφάλαια των εν λόγω συμφωνιών που αφορούν το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη, την απασχόληση, την κοινωνική πολιτική και τις ίσες ευκαιρίες,

— έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), ιδίως το προοίμιο και τα άρθρα 3 και 6,

— έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), και ιδίως τα άρθρα 6, 9, 145, 151, 152, 153, 154, 156, 159 και 168,

— έχοντας υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

— έχοντας υπόψη την Ευρωπαϊκή σύμβαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων,

— έχοντας υπόψη τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη της 3ης Μαΐου 1996, και ιδίως το μέρος Ι και το άρθρο 3 του μέρους ΙΙ,

— έχοντας υπόψη τον Ευρωπαϊκό Κώδικα κοινωνικής ασφάλειας του 1964 και τον αναθεωρημένο Κώδικα του 1990,

— έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας ([1]) και την Ευρωπαϊκή σύμβαση για την κοινωνική ασφάλιση (ETS αριθ. 078),

— έχοντας υπόψη τη διακήρυξη για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων του Νοεμβρίου του 2017, και το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 19ης Ιανουαρίου 2017 σχετικά με έναν ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων ([2]),

— έχοντας υπόψη τη σύμβαση και τις συστάσεις αριθ. 81, 102, 129, 155, 187, 197, 202 και 204 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ), καθώς και την ατζέντα της περί αξιοπρεπούς εργασίας,

— έχοντας υπόψη την κοινή δήλωση της συνόδου κορυφής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης της 24ης Νοεμβρίου 2017 στις Βρυξέλλες και τους 20 στόχους για το 2020, καθώς και την αναθεωρημένη αρχιτεκτονική που εγκρίθηκε και προσαρτήθηκε σε αυτά,

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι σύμφωνα με το άρθρο 3 της ΣΕΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση επιδιώκει να εργάζεται για την αειφόρο ανάπτυξη της Ευρώπης με στόχο την πλήρη απασχόληση και την κοινωνική πρόοδο, καθώς και το υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ διακήρυξε τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων ανταποκρινόμενη στις αυξανόμενες προκλήσεις στους τομείς της κοινωνικής ασφάλειας και της προστασίας των πολιτών της ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχει ένα κοινωνικό κεκτημένο της ΕΕ το οποίο βασίζεται σε διάφορα εθνικά, ενωσιακά και διεθνή νομικά μέσα, ιδίως σε συμβάσεις της ΔΟΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης, τα οποία κατά κανόνα καλύπτουν δικαιώματα που συνδέονται ουσιαστικά με συμβάσεις εργασίας, συνθήκες εργασίας ή πρόσβαση στην κοινωνική πρόνοια·

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζει τα δικαιώματα που έχουν ιδιαίτερη σημασία για τους εργαζομένους που κυκλοφορούν εντός της ΕΕ ή προς αυτήν, ιδίως την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (άρθρο 1), την απαγόρευση της δουλείας και της αναγκαστικής εργασίας (άρθρο 5), την ελευθερία του επαγγέλματος και το δικαίωμα προς εργασία (άρθρο 15), την απαγόρευση διακρίσεων (άρθρο 21), το δικαίωμα στην ενημέρωση και τη διαβούλευση (άρθρο 27), το δικαίωμα διαπραγμάτευσης και συλλογικών δράσεων (άρθρο 28), το δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας (άρθρο 29), την προστασία σε περίπτωση αδικαιολόγητης απόλυσης (άρθρο 30), τις δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας (άρθρο 31), την απαγόρευση της εργασίας των παιδιών και την προστασία των νέων στην εργασία (άρθρο 32), την κοινωνική ασφάλεια και κοινωνική αρωγή (άρθρο 34), το δικαίωμα στην προστασία της υγείας (άρθρο 35) και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου (άρθρο 47)·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν υπάρχει δεσμευτικός μηχανισμός για τη διασυνοριακή συνεργασία των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών της ΕΕ για την αντιμετώπιση θεμάτων που αφορούν την αδήλωτη εργασία· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την αδήλωτη εργασία (πλατφόρμα UDW) θεσπίστηκε τον Μάιο του 2016 με στόχο αφενός την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και πληροφοριών σχετικά με το θέμα και αφετέρου την ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών·

([1]) ΕΕ L 166 της 30.4.2004, σ. 1.
([2]) Κείμενα που εγκρίθηκαν, P8_TA(2017)0010.

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή έχει προτείνει νέα οδηγία για διαφανείς και προβλέψιμους όρους εργασίας·

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία για τους εργαζομένους και τους αυτοαπασχολούμενους;

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή ανακοίνωσε τη σύσταση μιας Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας για να διασφαλίσει την επιβολή των κανόνων της ΕΕ σχετικά με την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού· λαμβάνοντας υπόψη ότι ανακοίνωσε επίσης σχέδια για τη θέσπιση ενός ευρωπαϊκού αριθμού κοινωνικής ασφάλισης·

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας, ιδίως οι σφαιρικές και σε βάθος ζώνες ελευθέρων συναλλαγών (DCFTA) με τη Γεωργία, τη Δημοκρατία της Μολδαβίας και την Ουκρανία, καθώς και οι ρυθμίσεις ταξιδίων απαλλαγμένων από την υποχρέωση θεωρήσεων έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην αγορά εργασίας και στις κοινωνικές συνθήκες των εργαζομένων τόσο στα κράτη μέλη της ΕΕ όσο και στις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης· λαμβάνοντας υπόψη ότι η διασυνοριακή επιχειρηματική δραστηριότητα απαιτεί συνεργασία μεταξύ των εθνικών φορέων παρακολούθησης της εργασίας και των φορέων επιβολής προκειμένου να διασφαλιστεί η εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας·

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ανεργία, η διαφθορά και η κακή διακυβέρνηση, καθώς και οι βίαιες συγκρούσεις στη γειτονία της ΕΕ αναγκάζουν τα άτομα να εγκαταλείψουν τις εστίες τους και να αναζητήσουν εργασία όπου μπορούν, μεταξύ άλλων στο εξωτερικό. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πρόσφυγες και οι μετανάστες είναι πιθανότερο να μετατραπούν σε αδήλωτους εργαζομένους χωρίς κοινωνική προστασία, και συχνά απασχολούνται σε θέσεις ανειδίκευτης εργασίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πρόσφυγες και οι μετανάστες, ιδίως οι γυναίκες, αντιπροσωπεύουν τις πλέον ευάλωτες ομάδες στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία συνολικά·

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι κοινωνικές επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, καθώς και οι διαδικασίες μετασχηματισμού στα κράτη μέλη της ΕΕ και στις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης είναι εκτεταμένες, από τη μακροχρόνια ανεργία και την ανεργία των νέων μέχρι την αυξανόμενη ανισότητα και τη φτώχεια· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εξελίξεις αυτές, οι οποίες συχνά αποτελούν απόρροια των μέτρων λιτότητας, οδήγησαν σε μια σειρά αλλαγών στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών της ΕΕ και των γειτονικών χωρών, με αποτέλεσμα την υποβάθμιση των προτύπων, μεταξύ άλλων στους τομείς της υγειονομικής περίθαλψης και των συντάξεων· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι μεταρρυθμίσεις του εργατικού κώδικα οδήγησαν σε απορρύθμιση και ελευθέρωση, χωρίς όμως να μειώσουν την άτυπη οικονομία·

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αδήλωτη εργασία συχνά έχει διασυνοριακή διάσταση· λαμβάνοντας υπόψη ότι η φύση της αδήλωτης εργασίας ενδέχεται να διαφέρει από τη μια χώρα στην άλλη, ανάλογα με το οικονομικό, διοικητικό και κοινωνικό πλαίσιο· λαμβάνοντας υπόψη ότι η εθνική νομοθεσία για την αδήλωτη εργασία και οι ορισμοί που χρησιμοποιούνται σε εθνικό επίπεδο διαφέρουν μεταξύ των χωρών· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα μέτρα για την αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας θα πρέπει συνεπώς να είναι εξατομικευμένα προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορές αυτές·

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η δυνατότητα εύρεσης αδήλωτης εργασίας αποτελεί βασικό παράγοντα έλξης για την ενθάρρυνση της λαθρομετανάστευσης· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι κάτοικοι με παράτυπο ή μη θεσμοθετημένο καθεστώς, οι οποίοι δεν εντάσσονται στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, συχνά εξασφαλίζουν αδήλωτη εργασία σε κοινωνικά απαράδεκτες συνθήκες και κατά παράβαση των κανονισμών για την υγεία και την ασφάλεια ή των εθνικών συλλογικών συμβάσεων·

ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αγορές εργασίας και οι κοινωνίες εξελίσσονται τόσο στα κράτη μέλη της ΕΕ όσο και στις χώρες της ΑΕΣ, με την εμφάνιση σημαντικών προκλήσεων λόγω της ψηφιακής επανάστασης, η οποία επιφέρει αλλαγές στις μορφές απασχόλησης και στις δημογραφικές εξελίξεις δημιουργώντας νέες προκλήσεις και ευκαιρίες για την αγορά εργασίας·

ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, μολονότι σοβαρές μορφές εργασιακής εκμετάλλευσης ποινικοποιούνται στο πλαίσιο της ενωσιακής νομοθεσίας και της νομοθεσίας των κρατών μελών της ΕΕ, υπάρχουν περιπτώσεις που παρατηρείται ανοχή όσον αφορά την εκμετάλλευση στον τομέα της οικιακής εργασίας, για παράδειγμα στις υπηρεσίες καθαριότητας και παροχής φροντίδας σε παιδιά και ηλικιωμένους·

Γενικές παρατηρήσεις

1. τονίζει ότι η καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας και τα μέτρα διασφάλισης της κοινωνικής ασφάλειας συνιστούν σοβαρή κοινή πρόκληση για τα κράτη μέλη της ΕΕ και τις χώρες της ΑΕΣ και θα πρέπει, ως εκ τούτου, να αποτελούν αντικείμενο κοινών προσπαθειών και συνεργασίας·

2. αναγνωρίζει ότι η αδήλωτη εργασία αποτελεί πολύπλοκη και απαιτητική πρόκληση, ιδίως για τις χώρες που αντιμετωπίζουν δύσκολες κοινωνικοοικονομικές καταστάσεις που χαρακτηρίζονται από υψηλή ανεργία, εκτεταμένη φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό, φτωχό επιχειρηματικό περιβάλλον και έλλειψη δημοσιονομικών περιθωρίων· τονίζει, ωστόσο, ότι η αδήλωτη εργασία έχει σοβαρές επιπτώσεις στις κοινωνίες εν γένει, όπως απώλεια εσόδων για τις εθνικές φορολογικές αρχές, υπονόμευση της χρηματοδότησης και της διανομής της κοινωνικής πρόνοιας, επισφαλείς συνθήκες εργασίας και συστημικούς κινδύνους που συνδέονται με παραβιάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων των εργαζομένων, έλλειψη συλλογικής εκπροσώπησης και αθέμιτο ανταγωνισμό μεταξύ επιχειρήσεων· υπογραμμίζει, ως εκ τούτου, ότι απαιτούνται συνεκτικές και ολοκληρωμένες εθνικές στρατηγικές και διεθνής συνεργασία για να διευκολυνθεί η μετάβαση από την άτυπη στην επίσημη οικονομία·

3. ως εκ τούτου, εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι το σύνθετο πλέγμα ζητημάτων που συνδέονται με την αδήλωτη εργασία, τη μετάβαση από την άτυπη στην επίσημη οικονομία και εργασία, καθώς και με την κοινωνική ασφάλεια των εργαζομένων δεν έχει αποτελέσει μέχρι στιγμής κεντρικό σημείο της πολιτικής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης·

4. τονίζει ότι η δημόσια διοίκηση και το δικαστικό σύστημα που εμπνέουν εμπιστοσύνη στους πολίτες αποθαρρύνουν την αδήλωτη εργασία· υπογραμμίζει, ως εκ τούτου, ότι το κράτος δικαίου, η χρηστή διακυβέρνηση και η εξάλειψη της διαφθοράς είναι καίριας σημασίας για τη μετάβαση από την άτυπη στην επίσημη οικονομία·

5. εκφράζει ανησυχία για το επίπεδο της ανεργίας των νέων και για τον αριθμό των νέων εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (ΕΕΑΚ) στην ΕΕ και στις χώρες της ΑΕΣ, καθώς και για το επίπεδο συμμετοχής των νέων στη σκιώδη οικονομία· τονίζει ότι οι νέοι είναι εκείνοι που μεταδίδουν διαχρονικά την πολιτιστική, οικονομική και κοινωνική κληρονομιά μιας χώρας και ότι θα πρέπει, ως εκ τούτου, να δοθεί πλέον προτεραιότητα στη δημιουργία θέσεων εργασίας για τους νέους και σε μέτρα που ενθαρρύνουν όσους απασχολούνται σε θέσεις αδήλωτης εργασίας να μεταβούν στην επίσημη οικονομία· επισημαίνει ότι το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) και ο μηχανισμός που θα διαδεχθεί τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Γειτονίας (ΕΝΙ) θα πρέπει να παρέχουν ενισχυμένη στήριξη στην απασχόληση των νέων στην επίσημη οικονομία, εφαρμόζοντας τις βέλτιστες πρακτικές που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων·

6. ενθαρρύνει την ανάπτυξη ενός συστήματος μέσω του οποίου τα επαγγελματικά προσόντα που αποκτώνται στις χώρες της ΑΕΣ αναγνωρίζονται στην ΕΕ·

7. επαναλαμβάνει τη σημασία των πολιτικών μηδενικής ανοχής στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και του δανεισμού από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (την Παγκόσμια Τράπεζα, τον Διεθνή Οργανισμό Χρηματοδότησης, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων) όσον αφορά την αδήλωτη εργασία, συμπεριλαμβανομένης της υπεργολαβίας και των αλυσίδων εφοδιασμού·

Βραχυπρόθεσμα μέτρα

8. καλεί τα κράτη μέλη της ΕΕ και τις χώρες της ΑΕΣ να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με την επείγουσα ανάγκη για ανάληψη δράσης και να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας, μεταξύ άλλων μέσα από εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους· καλεί την Επιτροπή να στηρίξει τα κράτη μέλη της ΕΕ και τις χώρες της ΑΕΣ για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής παροχής πληροφοριών σχετικά με τις συνέπειες της αδήλωτης εργασίας για τους εργαζόμενους, τις επιχειρήσεις και την κοινωνία και σχετικά με τα δικαιώματα των εργαζομένων που απορρέουν από τους διεθνείς κανόνες εργασίας που κατοχυρώνονται στις συμβάσεις της ΔΟΕ, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών υποβολής καταγγελιών και προσφυγής· τονίζει ότι είναι αναγκαίο να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού σχετικά με το γεγονός ότι τα άτομα που απασχολούνται σε θέσεις αδήλωτης εργασίας μπορεί να υποστούν σοβαρή εκμετάλλευση, και να προωθηθεί κλίμα μηδενικής ανοχής της εκμετάλλευσης των εν λόγω εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένης της εκμετάλλευσης τους σε ιδιωτικά νοικοκυριά·

9. ενθαρρύνει την ΕΕ και τις χώρες της ΑΕΣ που δεν το έχουν πράξει ακόμα να επικυρώσουν και να προωθήσουν στην πράξη τις σχετικές συμβάσεις και συστάσεις της ΔΟΕ, μεταξύ των οποίων αριθ. 94 [Ρήτρες εργασίας (Δημόσιες συμβάσεις)], αριθ. 102 [σύμβαση αφορώσα τα ελάχιστα όρια της κοινωνικής ασφαλείας], 144 (Τριμερείς συνεννοήσεις), 155 (Για την ασφάλεια, την υγεία των εργαζομένων) και το οικείο πρωτόκολλο του 2002, 167 (Για την ασφάλεια και την υγεία στον τομέα των κατασκευών), 177 (Για την εργασία κατ' οίκον), 184 (Για την ασφάλεια και υγεία στη γεωργία), 187 (Πλαίσιο προώθησης της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία), 189 (Οικιακό προσωπικό), 202 (Ελάχιστη κοινωνική προστασία), 204 (Μετάβαση από την άτυπη στην επίσημη οικονομία) και 205 (Απασχόληση και αξιοπρεπής εργασία με σκοπό την ειρήνη και την ανθεκτικότητα)·

10. είναι της άποψης ότι θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην εφαρμογή των διατάξεων που συνδέονται με τα κεφάλαια «εμπόριο και βιώσιμη ανάπτυξη» και «απασχόληση, κοινωνική πολιτική και ίσες ευκαιρίες» των διμερών συμφωνιών μεταξύ της ΕΕ και των χωρών της ΑΕΣ· καλεί την Επιτροπή να παρέχει εκτενή ενημέρωση σχετικά με την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων στις συμφωνίες σύνδεσης/DCFTA με τη Μολδαβία, τη Γεωργία και την Ουκρανία στο πλαίσιο των ετήσιων εκθέσεων εφαρμογής, καθώς και σχετικά με την πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων της ενισχυμένης συμφωνίας εταιρικής σχέσης ΕΕ-Αρμενίας μετά την επικύρωσή της·

11. ζητεί τη θέσπιση ενός μηχανισμού θεσμικής συνεργασίας στο πλαίσιο της πολυμερούς αρχιτεκτονικής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας· συνιστά τη δημιουργία μιας πολυμερούς (υπο) πλατφόρμας στο πλαίσιο της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης, η οποία θα μπορούσε να παράσχει στους φορείς της ΑΕΣ, συμπεριλαμβανομένης της πλατφόρμας 2, δεδομένα σχετικά με τις κοινωνικές και εργασιακές πτυχές της εμπορικής και οικονομικής συνεργασίας·

12. είναι της άποψης ότι θα μπορούσε να συσταθεί ένας μηχανισμός με βάση την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και τη συλλογή δεδομένων, ακολουθώντας το παράδειγμα της πλατφόρμας UDW· επισημαίνει ότι ο εν λόγω μηχανισμός θα πρέπει να παρέχει ένα πλαίσιο αξιολόγησης των παραγόντων, των χαρακτηριστικών, των αιτίων και των συνθηκών που συνδέονται με την άτυπη και αδήλωτη εργασία και με τις κακές συνθήκες εργασίας σε εθνικό και διασυνοριακό πλαίσιο, και να προωθεί την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τρόπους βελτίωσης της κοινωνικής ασφάλειας των εργαζομένων και προώθησης της αξιοπρεπούς εργασίας και της κοινωνικής προστασίας για όλους·

13. καλεί τα κράτη μέλη και τις χώρες της ΑΕΣ να συνάψουν διμερείς συμφωνίες για την ανταλλαγή δεδομένων και τη διοικητική συνεργασία όσον αφορά τη διασυνοριακή αδήλωτη εργασία· τονίζει την ανάγκη να αναπτυχθούν πρακτικά εργαλεία για την καταπολέμηση οργανωμένων μορφών και δικτύων διασυνοριακής αδήλωτης εργασίας·

14. εκφράζει την ικανοποίησή της για την έγκριση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων· καλεί τα κράτη μέλη της ΕΕ και τις χώρες της ΑΕΣ να διεξαγάγουν συζητήσεις κατά την προσεχή σύνοδο υψηλού επιπέδου σχετικά με τον τρόπο προσαρμογής της πολιτικής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης υπό το πρίσμα του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, και να αναπτύξουν ένα κοινό πλαίσιο για την ανάλυση της κατάστασης στην οποία βρίσκεται η εφαρμογή των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων, χρησιμοποιώντας ως σημείο αναφοράς τις 20 αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και τους δείκτες του κοινωνικού πίνακα αποτελεσμάτων, με μακροπρόθεσμο στόχο την τήρηση των 20 αρχών από τις χώρες της ΑΕΣ·

15. είναι της άποψης ότι η δημιουργία της πλατφόρμας UDW μπορεί να συμβάλει στην αύξηση της συνεργασίας, φέρνοντας σε επαφή εμπειρογνώμονες από την ΕΕ και τις χώρες της ΑΕΣ· καλεί την ΕΕ να εξετάσει το ενδεχόμενο δημιουργίας ενός μηχανισμού ο οποίος θα δώσει σε τρίτες χώρες τη δυνατότητα να συμμετέχουν στις δραστηριότητες της πλατφόρμας UDW και να επωφεληθούν από αυτές·

16. ζητεί να ανοίξουν τα προγράμματα προώθησης της απασχόλησης και της αξιοπρεπούς εργασίας για τις χώρες της ΑΕΣ·

17. τονίζει ότι οι επιθεωρήσεις εργασίας διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων, την εξασφάλιση της υγείας και της ασφάλειας στον χώρο εργασίας και την καταπολέμηση του επισφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος, για την αποτροπή παραβιάσεων των κανόνων που αφορούν την προστασία στην εργασία, καθώς και για την προαγωγή μιας δίκαιης και κοινωνικής οικονομικής ανάπτυξης, εφόσον συμβάλλουν ώστε να καταβάλλονται πραγματικά οι αμοιβές και οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, γεγονός που αυξάνει τον όγκο των φορολογικών εσόδων και τα έσοδα των ταμείων κοινωνικής ασφάλισης, εξασφαλίζοντας παράλληλα την κάλυψη των εργαζομένων σε περίπτωση ασθένειας, εργατικού ατυχήματος και συνταξιοδότηση· εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι οι αρχές επιθεώρησης εργασίας έχουν αποδυναμωθεί ή και καταργηθεί εξαιτίας των μέτρων λιτότητας και των διαδικασιών μετάβασης· ζητεί, ειδικότερα, από τις χώρες της ΑΕΣ να αναστρέψουν αυτήν την εξέλιξη και να παράσχουν στις εθνικές αρχές επιθεώρησης εργασίας επαρκή χρηματοδότηση, προσωπικό και κατάρτιση· καλεί την Επιτροπή να στηρίξει τη διασυνοριακή κατάρτιση και άλλες μορφές συνεργασίας μεταξύ των εθνικών αρχών επιθεώρησης εργασίας·

18. επισημαίνει τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι κοινωνικοί εταίροι σε πολλά κράτη μέλη της ΕΕ όσον αφορά την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας· τονίζει την ανάγκη να ενισχυθεί ο κοινωνικός διάλογος και η διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους στις χώρες της ΑΕΣ προκειμένου να συμμετέχουν στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, των εργασιακών προτύπων και της κοινωνικής προστασίας·

19. συμβουλεύει τις εθνικές αρχές στα κράτη μέλη της ΕΕ να ενθαρρύνουν τις εγχώριες συμμαχίες για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας στους τομείς που πλήττονται περισσότερο, όπως οι κατασκευές, οι μεταφορές, ο τουρισμός και η γεωργία·

20. υπογραμμίζει τον σημαντικό ρόλο των συνδικαλιστικών οργανώσεων για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας και την προστασία όσων ασκούν αδήλωτη εργασία, καθώς οι συνδικαλιστικές οργανώσεις είναι συνήθως οι πρώτοι φορείς που ενημερώνονται σχετικά με προβληματικές, δόλιες, καταχρηστικές ή παράτυπες καταστάσεις· επισημαίνει με ανησυχία τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι συνδικαλιστικές οργανώσεις στις χώρες της ΑΕΣ, από περιορισμούς στην ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι μέχρις εμπόδια στην πραγματοποίηση κοινωνικού διαλόγου· καλεί τα κράτη μέλη και τις χώρες της ΑΕΣ να προβλέψουν τις αναγκαίες προϋποθέσεις για ανάληψη δράσης από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, και καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσει να τις στηρίζει·

21. ενθαρρύνει τα μέλη της επιχειρηματικής κοινότητας στην ΕΕ και στις χώρες της ΑΕΣ να αναλάβουν την εταιρική κοινωνική ευθύνη που τους αναλογεί για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας, μεταξύ άλλων στις αλυσίδες εφοδιασμού· υπενθυμίζει ότι η αδήλωτη εργασία προκαλεί αθέμιτο ανταγωνισμό στην αγορά·

22. επικροτεί τη σύσταση της ομάδας εργασίας 5 για τις κοινωνικές πολιτικές, τις πολιτικές απασχόλησης και τον κοινωνικό διάλογο στο πλαίσιο του φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης· προτείνει τη συμβολή της εν λόγω ομάδας εργασίας στην υπό εξέλιξη συζήτηση σχετικά με την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας, συνεισφέροντας στον ρόλο της κοινωνίας των πολιτών·

23. καλεί την ΕΕ να αφιερώσει μέρος της βοήθειας που παρέχεται στις χώρες της ΑΕΣ, η οποία θα αναπτυχθεί στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων του ΠΔΠ μετά το 2020, σε αυτό το σύνθετο σύνολο ζητημάτων, συμπεριλαμβανομένης της παροχής στήριξης στη θεσμική ανάπτυξη των συστημάτων επιθεώρησης εργασίας και στην ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου και των ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων, μεταξύ άλλων σε τομεακό επίπεδο, καθώς και του διαλόγου με τους πολίτες και του έργου των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών εν γένει·

Μακροπρόθεσμα μέτρα

24. τονίζει ότι η μετάβαση από την άτυπη στην επίσημη οικονομία θα πρέπει να αποτελέσει μέρος μιας ευρύτερης μακροπρόθεσμης στρατηγικής για την αύξηση της διαρθρωμένης δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, τη βελτίωση της ποιότητας της απασχόλησης και της πρόσβασης σε επαγγελματική στήριξη, την καταπολέμηση του κατακερματισμού του εργατικού δυναμικού, την καταπολέμηση της διαφθοράς, την εξασφάλιση δημοσιονομικών και κοινωνικών εισφορών, την ανάπτυξη ή την επέκταση ολοκληρωμένης κάλυψης κοινωνικής ασφάλισης και τη διασφάλιση καθολικής ελάχιστης κοινωνικής προστασίας σύμφωνα με τη σύσταση αριθ. 202 της ΔΟΕ·

25. τονίζει ότι, όπως προκύπτει από την εμπειρία, τόσο η ενδυνάμωση των αρχών για την επιβολή συμμόρφωσης με την ισχύουσα νομοθεσία όσο και η παροχή κινήτρων, όπως καθεστώτα ελάφρυνσης του φόρου εισοδήματος και καθεστώτα επιχορηγήσεων που αποσκοπούν στη ρύθμιση της απασχόλησης, συμβάλλουν επιτυχώς στη μετατροπή της αδήλωτης εργασίας σε νόμιμη εργασία· καλεί τα κράτη μέλη της ΕΕ και τις χώρες της ΑΕΣ να αναπτύξουν έναν μακρόπνοο οδικό χάρτη με επαληθεύσιμα στοιχεία αναφοράς·

26. ενθαρρύνει τις χώρες της ΑΕΣ να αναπτύξουν εθνικές ικανότητες για την πρόληψη και την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας, με ευρεία συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων κοινωνικών εταίρων και ΜΚΟ·

27. τονίζει ότι η ελκυστικότητα της αδήλωτης εργασίας μπορεί να μειωθεί αποτελεσματικά με την ανάπτυξη διαφανών φορολογικών συστημάτων και δημόσιων συστημάτων κοινωνικής προστασίας τα οποία είναι προσβάσιμα και ελκυστικά· καλεί τα κράτη μέλη της ΕΕ και τις χώρες της ΑΕΣ να αναπτύξουν εθνικές στρατηγικές με στόχο την επίτευξη ολοκληρωμένων συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης σύμφωνα με τη σύσταση αριθ. 202 της ΔΟΕ για την ελάχιστη κοινωνική προστασία, και με τη σύμβαση αριθ. 102 για την κοινωνική ασφάλεια, ώστε να επεκταθεί η κάλυψη στον πληθυσμό που επί του παρόντος είναι εκτεθειμένος στην άτυπη οικονομία και να αντιμετωπιστεί επαρκώς το πρόβλημα της αδήλωτης εργασίας·

28. ενθαρρύνει τα κράτη μέλη της ΕΕ και τις χώρες της ΑΕΣ να συνάψουν διμερείς συμφωνίες, ιδίως στην περίπτωση χωρών στις οποίες εκδηλώνονται μεταναστευτικές ροές οι οποίες τελικά προκαλούν αδήλωτη εργασία·

29. καλεί τα κράτη μέλη και τις χώρες της ΑΕΣ να αναπτύξουν ένα κοινό πλαίσιο για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης προκειμένου να διασφαλιστούν τα δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης των μετακινούμενων εργαζομένων·

30. αναθέτει στους Συμπροέδρους της να διαβιβάσουν το παρόν ψήφισμα στον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή, στην αντιπρόεδρο της Επιτροπής/Ύπατη Εκπρόσωπο της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας, στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, και στις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια των κρατών μελών της ΕΕ και των χωρών της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης.